

B.A. Sem-5 Examination

CC - 303

Sanskrit

(शांकरवेदान्त - चतुःसूत्री)

Time : 2-30 Hours]

November - 2025

[Max. Marks : 70

सूचना : (१) દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ સમાન છે.

(२) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

Instructions : (1) All questions carry equal marks.

(2) All questions are compulsory.

૧ કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું હાઈ સ્પષ્ટ કરો :

૧૪

Evaluate any two of the following paragraphs :

૧૪

(૧) અતઃ શબ્દો હેત્વર્થઃ । યસ્માદ્વેદ એવાગ્નિહોત્રાદીતાં શ્રેયઃ સાધનાનામ નિત્યફલતાં દર્શયતિ

‘તદ્યથેહ કર્મયિતો લોકઃ ક્ષીયતે, એવમેવામૂત્રપુણ્યચિતો લોકઃ ક્ષીયતે’ (દ્વન્દ્વી. ઉપ. ૮.૧-૬)

ઇત્યાદિઃ । તથા બ્રહ્મવિજ્ઞાતાદપિ પરં પુરુષાર્થં દર્શયતિ ‘બ્રહ્મવિદાન્નોતિ પરમ્’ (તૈત્તિ. ઉપ. ૨-૯)

ઉત્યાદિઃ.

(૨) યાસ્કપરિપઢિતાનાં તુ જાયતેસ્તિ ઇત્યાદિનાં ગ્રહણે તેષાં જગતઃ સ્થિતિકાલે

સંભાવ્યમાનત્વાન્મૂલકારણાદુત્પત્તિસ્થિતિનાશા જગતો ન ગૃહિતાઃ સ્યુરિત્યાશઙ્કયેત તન્મા

શઙ્કીતિ યોત્પત્તિબ્રહ્માગસ્તત્રેવ સ્થિતિઃ પ્રલયશ્ચ ત એવ ગૃહ્યન્તે ।

(૩) મહત્ ઋગ્વેદાદેઃ શાસ્ત્રસ્યાનેકવિદ્યા સ્થાનોપબૃહિતસ્ય પ્રદીપ વસ્તર્વાર્થાવદ્યોતિનઃ સર્વજ્ઞકલ્પસ્ય

યોનિઃ કારણં બ્રહ્માન હાદૃશસ્ય શાસ્ત્રસ્યર્ગવેદાદિ લક્ષણાસ્ય સર્વજ્ઞગુણાન્વિતસ્ય સર્વજ્ઞાદન્યતઃ

સંભવોઽસ્તિ ।

(૪) તુશબ્દઃ પૂર્વપક્ષવ્યાવૃત્ત્યર્થઃ । તત્ બ્રહ્મ સર્વજ્ઞં સર્વશક્તિ જગદુત્પત્તિસ્થિતિલયકારણં વૈદાન્તશાસ્ત્રાદેવાવગમ્યતે ।

કથમ્ સમન્વયાત્ । કથમ્? સમન્વયાત્ । સર્વેષુ હિ વેદાન્તેષુ વાક્યાનિ તાત્પર્યેણૈતસ્યાર્થસ્ય

પ્રતિપાદકત્વેન સમનુગતાનિ ।

અથવા / OR

૧ સૂત્ર-ભાષ્ય અધિકરણ ના લક્ષણ વિસ્તારથી સમજાવો.

૧૪

Explain in detail - સૂત્ર-ભાષ્ય અધિકરણ ।

14

૨ ‘બ્રહ્મજિજ્ઞાસા’ ના પૂર્વવૃત્ત વિશે સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

૧૪

Discuss in detail the ‘પૂર્વવૃત્ત’ of ‘બ્રહ્મજિજ્ઞાસા’ ।

14

અથવા / OR

૨ જન્મદ્યારસ્ય યતઃ । ૧.૧.૨ - શાંકરભાષ્યને આધારે સમજાવો.

૧૪

જન્મદ્યારસ્ય યતઃ । ૧.૧.૨ - Explain according to શાંકરભાષ્યમ ।

14

૩ શાસ્ત્રયોનિત્વ-અધિકરણ વિસ્તારથી સમજાવો.

૧૪

Discuss in detail શાસ્ત્રયોનિત્વ-અધિકરણમ ।

14

અથવા / OR

૩ તત્તુ સમન્વયાત્ । ૧.૧.૪ શાંકરભાષ્યને આધારે સ્પષ્ટ કરો.

૧૪

Explain તત્તુ સમન્વયાત્ । ૧.૧.૪ according to શાંકરભાષ્યમ ।

14

0311E1018-2

- ૪ આદિ શંકરાચાર્યના જીવન વિષયક દંતકથાઓ નોંધો. ૧૪
Note be legends about the life of Adi Shankaracharya. 14
અથવા / OR
- ૪ શાંકરવેદાન્તના મુખ્ય સિદ્ધાંતો સમજાવો. ૧૪
Explain Major principles of 'શાંકરવેદાન્ત'. 14
- ૫ કોઈપણ સાતના ઉત્તર લખો : ૧૪
Write appropriate answer (Any seven) : 14
- (૧) બ્રાહ્મસૂત્રમાં કુલ કેટલા અધ્યાયો છે?
(અ) ૪ (બ) ૫ (ક) ૬ (ડ) ૮
- (૨) બ્રાહ્મસૂત્રચતુઃસૂત્રી કયા દર્શનનો ભાગ છે?
(અ) યોગ (બ) પૂર્વમીમાંસા (ક) ઉત્તરમીમાંસા (ડ) સાંખ્ય
- (૩) બ્રહ્મસૂત્રના રચયિતા કોણ છે?
(અ) શંકરાચાર્ય (બ) બાદરાયણ (ક) વલ્લભાચાર્ય (ડ) કપિલમુનિ
- (૪) જ્ઞાતુમિચ્છા.....!
(અ) પિપાસા (બ) જિજ્ઞાસા (ક) મીમાંસા (ડ) આકાંક્ષા
- (૫) ઋગ્વેદાદિ શાસ્ત્રનું કારણ કોણ છે?
(અ) બ્રહ્મ (બ) જગત્ (ક) આત્મા (ડ) મુનિ:
- (૬) શંકરાચાર્યે 'અથ' શબ્દના કેટલા અર્થો દર્શાવ્યા છે?
(અ) ૫ (બ) ૨ (ક) ૪ (ડ) ૬
- (૭) 'તિતિક્ષા'નો સમાવેશ શેમાં થાય છે?
(અ) પયસંપન્તિ (બ) ષટસંપન્તિ: (ક) સંપ્તસંપન્તિ (ડ) અષ્ટસંપન્તિ
- (૮) બીજાં સૂત્રમાં 'અસ્ય' પદથી શું અભિપ્રેત છે?
(અ) જગત્ (બ) બ્રહ્મ (ક) ઉપનિષદ (ડ) વેદ
- (૯) 'શાસ્ત્રયોનિવાત્વાત્' સૂત્રમાં શંકરાચાર્યે કયો સમાસ સ્વીકારે છે?
(અ) દ્વન્દ્વ (બ) કર્મધારય (ક) શેષે ષષ્ઠી (ડ) ષષ્ઠી તત્પુરુષ
- (૧૦) આસ્તિક દર્શનો કુલ કેટલા છે?
(અ) ૫ (બ) ૩ (ક) ૬ (ડ) ૪
- (૧૧) ચોથા અધિકરણ (સમન્વયાધિકરણ)માં કુલ કેટલા સૂત્રો છે?
(અ) ૨ (બ) ૧ (ક) ૩ (ડ) એક પણ નહિ
- (૧૨) શંકરાચાર્યના પટ્ટશિષ્યનું નામ શું હતું?
(અ) પ્રભાકર (બ) મંડનમિશ્ર (ક) કુમારિલ ભટ્ટ (ડ) વિજ્ઞાનભિક્ષુ